

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMO KRITERIJAI LIETUVIŲ KALBA

Vertinimo objektai:

- kalbos užduotys,
- testai,
- teksto suvokimo užduotys,
- teksto kūrimo užduotys,
- kalbėjimas,
- projektiniai darbai.

Visi rašto darbai (testai, teksto suvokimo užduotys, rašiniai, diktantai ir pan.) vertinami pagal tų užduočių vertinimo normas taškais, o po to pagal skalę keičiami pažymiu.

Pastaba: Atsiskaitomiesiems darbams skirtuose testuose nurodomas maksimalus užduočiai/ klausimui skirtų taškų skaičius (mokinys atlikdamas testą žino maksimalų taškų skaičių).

Diktanto vertinimas

Pažymys ir klaidų skaičius

Pažymys	Rišlaus / sakinių diktanto klaidų skaičius			Žodžių diktanto klaidų skaičius
	Rašybos	Skyrybos	Bendras	
10	1	1	1	1
9	1	2	2	2
8	2	3	4	3
7	4	5	6	4

6	5	6	8	5
5	6	7–8	11	6
4	7–8	9–10	14	7–8
3	9–10	11–12	16	9–10
2	11–12	13–15	19	11–12
1	13 ir daugiau	16 ir daugiau	20 ir daugiau	13 ir daugiau

Diktanto žodžių skaičius

Klasė	Rišlaus / sakinių diktanto	Žodžių diktanto
V	90–100	20–25
VI	110–120	25–30
VII	120–130	30–35
VIII	130–140	35–40
IX (I gimnazijos)	140–160	40–45
X (II gimnazijos)	160–180	45–50

Vertinant diktantą taisoma, bet klaida nelaikoma:

- Klaidos iš neišeitų rašybos ir skyrybos taisyklių.
- Klaidos rašybos taisyklėmis nepatikrinamuose žodžiuose, jei su tų žodžių rašyba mokiniai nebuvo supažindinti.
- Akivaizdūs apsirikimai. Jei tokių apsirikimų diktante trys, jie laikomi viena klaida.
- Kitaip negu buvo diktuojama parašyti žodžiai, jeigu jie gali būti rašomi dvejopai.
- Vietoj vienu skyrybos ženklų padėti kiti, jeigu tokia skyryba neprieštaruja taisyklėms.
- Tokie parašymo atvejai, kai skyrybos ženklai gali būti dedami/ nededami rašančiojo nuožiūra.

Laikoma viena klaida: a) tas pats žodis, parašytas netaisyklingai kelis kartus, b) jeigu žodį reikia skirti iš abiejų pusių, o mokinys skyrė iš vienos.

Atpasakojimo vertinimas

Taškai	Turinio atskleidimas: esmės ir įvykių tarpusavio ryšių supratimas.	Teksto prasmės suvokimas ir atskleidimas: pagrindinės minties, vertybinių autoriaus nuostatų ir perkeltinių prasmių supratimas.	Teksto struktūra, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė.	Raštingumas
5	Atrinkti esminiai dalykai. Suprastos ir puikiai atskleistos veiksmo aplinkybės, veikėjų charakterio savybės, motyvai ir poelgiai, nulėmę veiksmo eigą.	Puikiai suprastos ir išryškintos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos. Puikiai paaiškintos ne tik tiesiogiai pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.	Tekstas prasmingai suskirstytas pastraipomis; kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją; žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi.	Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.
4	Atrinkti esminiai dalykai. Iš esmės suprastos pagrindinės aplinkybės ir veikėjų motyvai bei poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą.	Iš esmės suprastos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos ir išryškintos atpasakojant. Paaiškintos ne tik tiesiogiai pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.	Tekstas tinkamai suskirstytas pastraipomis; kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Rašoma taisyklinga kalba, 1–2 klaidos.
3	Ne visai suprastos aplinkybės ar veikėjų motyvai ir poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą.	Tik iš dalies suprastos ar ne visai išryškintos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos. Stengiamasi paaiškinti ne tik tiesiogines, bet ir perkeltines ar tiesiogiai nepasakytas prasmes.	Tekstas ne visai tinkamai suskirstytas pastraipomis; pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, 3–5 klaidos.
2	Tik dalis aplinkybių ar veikėjų motyvų ir poelgių suprasta, todėl veiksmo priežastys net visai paaiškintos.	Bandomos aiškinti autoriaus ir veikėjų nuostatos. Paaiškintos tik tiesiogiai pasakytos prasmės, atpasakotos neesminės detalės, trūksta paaiškinimų, kurie atskleistų teksto supratimą.	Daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažnai neįėjamos pastraipos ar sakinio ribos. Didelė dalis sakinių elementarios struktūros; žodynas elementarus / žodžiai dažnai vartojami netinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, 6–8 klaidos.
1	Bandoma suprasti, kas vyksta tekste, bet pasakojant klystama.	Apie vertybinius dalykus tik užsimenama. Esmė nesuprasta, nukrypta į neesminių dalykų paaiškinimus.	Testas nenuoseklus, nerišlus, neskaidomas pastraipomis / skaidoma nemotyvuotai. Sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos (9–12) klaidų.
	Tekstas visiškai nesuprastas, rašoma apie dalykus, kurių nebuvo atpasakojimo tekste.	Autoriaus idėjos, vertybinės nuostatos visiškai nesuprastos.	Tekstas nerišlus, neaiškus. Sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos (13 ir daugiau)

	<i>Klasė</i>	Žodžių skaičius	Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
V–VI	5-6	150–200	Surinkti taškai	20-19	18-17	16-15	14-13	12-11	10-9	8-7	6 (ir mažiau)		
VII–VIII	7-8	200–250											

Pastabos:

Gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, nurodyti 5–8 klasių vadovėliuose, „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne,, ir „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.

1. Gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos ir stiliaus klaidos nedubliuojamos ir laikomos atskiromis klaidomis, išskyrus atvejus, kai ta pati rašybos klaida pasikartoja bendrašakniuose žodžiuose kelis kartus, pvz., gryžti, sugryžta, tokios klaidos laikomos viena klaida.
2. Viena skyrybos klaida laikoma tik to paties įterpinio neskyrimas ir ta pati citatos skyrybos klaida. Kiti skyrybos atvejai nedubliuojami.
  1. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida.
  2. Viename sakinyje žymima ne daugiau kaip viena stiliaus klaida.
  3. Už kiekvieną fakto klaidą atimama po 1 tašką iš turinio taškų sumos. Ta pati fakto klaida laikoma 1klaida.

Kalbėjimo vertinimas

Kriterijai	Taškai	Aprašas
Temos (užduoties, klausimo) atskleidimas ir kalbėjimo tikslo suvokimas	5	Tema puikiai atskleista. Aiškiai suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (i ją vedantys) svarbiausi teiginiai, atskleidžiama mokinio pozicija. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	4	Tema atskleista. Suformuluota pagrindinė mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (i ją vedantys) svarbiausi teiginiai, mokinio pozicija aiški. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).
	3	Tema atskleista. Pagrindinę mintį galima suprasti iš ją pagrindžiančių teiginių, argumentuojama, suformuluojamos išvados.
	2	Kartais nukrypstama nuo temos, dalis argumentų netinkami arba jų trūksta, išvados neaiškios.
	1	Nukrypstama nuo temos, teiginiai nepagrįsti, tuščiažodžiaujama.
	0	Kalbama ne į temą.
Kalbėjimo struktūra, aiškumas, sklandumas, rišlumas, sakinių ir žodyno įvairovė.	5	Kalbama sakytine kalba, įtaigiai, logiškai, nuosekliai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 1–2 trūkumai).
	4	Kalbama aiškiai, sklandžiai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 3–4 trūkumai).
	3	Kalbama pakankamai sklandžiai, rišliai, pasitaiko minties šuolių. Žodynas ir sakinių struktūra tinkama (gali būti 5–6 trūkumai).
	2	Kalbama nepakankamai rišliai, sakiniai vienodos struktūros, trūksta žodžių. Raiškos trūkumai netrukdo suprasti sakomo teksto.
	1	Kalbama nesklandžiai, vartojama nemotyvuotų įterpinių, daroma daug pauzių. Raiškos trūkumai trukdo suprasti sakomą tekstą.
	0	Kalbama labai trumpai, nesklandžiai, nerišliai. Beveik nesugebama sieti sakinių, dažnos nepagrįstos pauzės. Sunku suprasti sakomą tekstą.
Tarties, kirčiavimo, intonacijos, gramatikos ir žodyno taisyklingumas, tinkamumas	5	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 1–2 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.
	4	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 3–4 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.
	3	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas vartojami pakankamai taisyklingai (5–6 trūkumai).
	2	Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas dažnai vartojami netinkamai, netaisyklingai, bet daromos klaidos netrukdo suprasti teksto.
	1	Daroma daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tai trukdo suprasti tekstą.
	0	Daroma labai daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tekstas beveik nesuprantamas.

Pažymys	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Surinkti taškai	15	14	13–12	11–10	9–8	7–6	5–4	3	2	1

Rašinio vertinimas

Kriterijai Taškai	Temos suvokimas ir plėtojimas, teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas.	Struktūra ir nuoseklumas, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė.	Raštingumas: žodynas, gramatika, rašyba, skyryba
5	Tema puikiai suprasta, tinkamai pasirinkti aspektai. Argumentai parinkti taikliai.	Yra visos trys struktūrinės dalys, skaidymas pastraipomis itin tikslingas; mintys plėtojamos nuosekliai ir kryptingai. Kalba stilinga, sakiniai įvairūs, žodžiai parenkami tiksliai, pagal situaciją.	Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.
4	Tema suprasta, pasirinkti tinkami aspektai. Argumentų pakanka.	Yra visos trys struktūrinės dalys, pastraipomis skaidoma prasmingai; mintys plėtojamos nuosekliai. Kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai; sakinių struktūra įvairi.	Rašoma taisyklinga kalba, 1–3 klaidos.
3	Tema suprasta, aspektai pasirinkti tinkamai, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo. Didžioji dalis argumentų tinkami, kartais atsitiktiniai.	Yra visos trys struktūrinės dalys, tekstas ne visada prasmingai suskaidytas pastraipomis; gali pasitaikyti pasikartojimų / nenuoseklumo. Kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme.	Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 4–6 klaidos.
2	Tema suprasta paviršutiniškai / iš dalies; pasirinkti aspektai ne visi išplėtoti / prieštarauja vienas kitam; dažnai tuščiažodžiaujama. Argumentai formalūs, paviršutiniški.	Rašinio struktūra turi trūkumų, ne visada jaučiamos pastraipų ribos; gali būti kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme.	Rašoma ne visai taisyklinga kalba, yra 7–10 klaidų.
1	Tema suprasta tik iš dalies; pasirinkti aspektai nepadedą atskleisti temos / negebama jų išskirti; dažnai tuščiažodžiaujama. Bandoma argumentuoti.	Yra ne visos struktūrinės dalys, ne jaučiamos pastraipų ribos; kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai ne jaučiamos sakinio ribos / sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus / žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (11–16 klaidų).
0	Tema nesuprasta arba rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema. Neargumentuojama arba tuščiažodžiaujama.	Struktūra pabira; ne jaučiamos pastraipų ribos; nuolat kartojama tas pats. Kalba neaiški, nerišli; sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme.	Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (17 ir daugiau klaidų).

Sutartiniai teksto kūrimo užduočių taisymo ženklai

Sutartiniai ženklai	Reikšmė
Iž+	Ižanga tinkama.
Iž-	Ižanga netinkama.
Pab+	Pabaiga tinkama.
Pab-	Pabaiga netinkama.
T+	Teiginys aiškus. Tinkamai plėtoja pagrindinę mintį.
T-	Teiginys neaiškus, nukrypsta nuo pagrindinės minties.
Arg+	Argumentas tinkamas ir svarus / išsamiai pagrindžiama.
Arg+-	Argumentas tinkamas, bet nesvarus/ neišplėtotas.
Arg-	Argumentas niekinis (netinkamas, nesvarus).
F	Stambi fakto klaida, naikinanti argumentą /daranti jį nesvarų.
f	Smulki fakto klaida, nekeičianti argumento esmės.
√	Teksto vientisumo pažeidimas (minties šuolis, nepagrįstas pastraipos skyrimas / neskyrimas).
K	Nereikalingas kartojimas.
st/lg	Stiliaus trūkumas arba logikos klaida.
gr	Gramatikos klaidos.
ž	Leksikos klaidos.
\	Rašybos klaidos.
v	Skyrybos klaidos.
ak	Akies klaida – akivaizdus apsirikimas, riktas.

Projektiniai darbai (individualūs ir grupiniai):

Kriterijus	Taškų skaičius	Taškų vertimas į pažymį	
		Taškai	Pažymys
Temos atskleidimas	3	13	10
Darbo pristatymas	3	12	9
Darbo estetiškumas	2	11-10	8
Atsakymai į pateiktus klausimus	2	9	7
Kalbos taisyklingumas	3	8	6
		7-6	5
		5	4
		4	3

		3-2	2
		1	1

Kaupiamasis vertinimas:

Rašomas vidurkis iš 3 nedidelių darbų įvertinimų (pvz. 8+5+7=7).

Vertinama už iš anksto nurodytus darbo etapus ar nedidelius darbus:

- apklausą (žodžiu ar raštu, 5-10 min.)
- praktinį darbą (užduotis raštu, tiriamasis, projektinis, kūrybinis darbas)